

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 24.10.2005
COM(2005)504 końcowy

KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Strategia tematyczna dotycząca ochrony i zachowania środowiska morskiego

{SEC(2005)1290}

1. WPROWADZENIE

Środowisko morskie jest cennym dobrem. Morza i oceany stanowią 99 % dostępnej przestrzeni życiowej na naszej planecie, pokrywają 71 % powierzchni Ziemi, a stanowiąc 90% biosfery prezentują większą różnorodność biologiczną niż ekosystemy glebowe, naziemne i słodkowodne razem wzięte. Ekosystemy morskie odgrywają znaczącą rolę w zmianach klimatu i pogody. Jako źródło życia, środowisko morskie przyczynia się w dużym stopniu również do budowy dobrobytu gospodarczego i społecznego oraz wpływa na jakość życia.

Jednak na środowisko morskie poddawane jest znacznym naciskom. Najbardziej widocznymi sygnałami ostrzegawczymi są tempo degradacji bioróżnorodności, poziom zanieczyszczenia niebezpiecznymi substancjami i ostatnio ujawniające się konsekwencje zmian klimatycznych. Niedawno opublikowana przez ONZ Milenijna Ocena Ekosystemu wymienia zubożenie zasobów rybnych i obecność szkodliwych wykwitów alg niszczących życie w morzach jako dwa najważniejsze przykłady coraz szybciej po sobie następujących, gwałtownych i potencjalnie nieodwracalnych zmian w ekosystemach.

Z uwagi na rosnące zaniepokojenie stanem europejskich mórz i oceanów, we wspólnotowym 6-tym Programie działań (6-ty program EAP) zostało podjęte zobowiązanie o przygotowaniu tematycznej strategii dotyczącej ochrony i zachowania środowiska morskiego (dalej zwanej Strategią) w celu „wspierania zrównoważonego wykorzystania mórz i zachowania ekosystemów morskich”. Chociaż Strategia koncentruje się przede wszystkim na ochronie mórz zamkniętych, graniczących z państwami UE, uwzględnia również charakter międzynarodowy uznając znaczenie ograniczenia ujemnego wpływu UE na obszary morskie w innych częściach świata, w tym na pełnym morzu.

Strategia wpisuje się w szerszy kontekst rozwoju nowej polityki morskiej UE. Potrzeba rozwoju takiej polityki wynika z gospodarczego, społecznego i środowiskowego znaczenia morskiego wymiaru Europy, zgodnie ze strategicznymi celami Komisji na lata 2005-2009. Przedstawiono w nich wizję Europy o dynamicznej gospodarce morskiej rozwijającej się w harmonii ze środowiskiem morskim przy wsparciu nauki o morzu na wysokim poziomie. W pierwszej połowie 2006 r. zostanie opublikowana Zielona Księga, wytyczająca zakres i główne kierunki tej polityki. Niniejsza Strategia przyczyni się bezpośrednio do opracowania przyszłej polityki morskiej UE.

Inicjatywy przedsięwzięte przez UE w zakresie spraw morskich odzwierciedlają wzrastającą świadomość zarówno znaczenia jak i wrażliwości ekosystemów morskich. W ciągu ostatnich lat wiele państw należących do UE i spoza niej podjęło szeroko zakrojone inicjatywy w celu stworzenia polityki, przyjmując za podstawę założenie, że wysoki poziom ochrony środowiska morskiego jest warunkiem niezbędnym do wykorzystania pełnego potencjału gospodarczego mórz i oceanów.

2. POGORSZENIE STANU EUROPEJSKIEGO ŚRODOWISKA MORSKIEGO

Europejskie środowisko morskie stoi w obliczu wzrastającej liczby poważnych zagrożeń. Zagrożenia te zostały opisane w komunikacie Komisji z 2002 r.¹. Liczba dowodów na pogarszający się stan naszych mórz i oceanów wzrastała w ciągu ostatnich trzech lat. Nadal zmniejsza się i ulega zmianom ich biologiczna różnorodność. Siedliska morskie ulegają zniszczeniu, degradacji oraz zakłóceniom.

Wśród głównych przyczyn zagrożenia wymienia się skutki zmian klimatycznych, zanieczyszczenie (w tym skażenie przez substancje niebezpieczne, zanieczyszczenie ze źródeł naziemnych, skażenie mikrobiologiczne, zaśmiecanie, wycieki ropy na skutek wypadków, jak również chroniczne zanieczyszczenie, będące konsekwencją transportu morskiego i przybrzeżnych wierceń w poszukiwaniu ropy naftowej i gazu, zanieczyszczenie powstające w wyniku demontażu statków, oraz emisja hałasu), szkodliwy wpływ połowów dla celów handlowych, introdukcja obcych (egzotycznych) gatunków, głównie poprzez zrzuty wody balastowej ze statków, nadmiar związków pokarmowych (eutrofizacja) i związane z tym wykwitły alg, oraz nielegalne zrzuty radionuklidów (więcej informacji na temat zagrożeń i nacisków można znaleźć w ocenie wpływu towarzyszącej niniejszej Strategii).

Obecne pogorszenie stanu środowiska morskiego i związane z nim obniżenie jego wartości ekologicznej ogranicza wzrost dobrobytu oraz możliwości na rynku pracy powstałe dzięki działalności na morzach i oceanach Europy. Brak odpowiednich rozwiązań sprawi, że gospodarka morska na terenie UE nie będzie mogła przyczynić się do realizacji celów wytyczonych przez agendę lizbońską.

Szczególnie zagrożone byłyby te sektory gospodarki, które bezpośrednio zależą od jakości środowiska morskiego. Wysokie straty poniósłby kluczowy dla gospodarki sektor turystyki. W odniesieniu zaś do rybołówstwa, same tylko straty poniesione na skutek przełowienia dorsza na Morzu Północnym i Bałtyckim w 2002 r. wyniosły 400 mln EUR². Według innych oszacowań obroty brytyjskiego rybołówstwa mogą zmniejszyć się o 30 % jeśli gospodarka zasobami będzie źle prowadzona a przemysł nie zostanie unowocześniony i nie stanie się bardziej konkurencyjny³.

3. NIEADEKWATNE DLA ZARZĄDZANIA GOSPODARKĄ MORSKĄ RAMY INSTYTUCJONALNE

Istnieją bariery instytucjonalne uniemożliwiające poprawę ochrony europejskiego środowiska morskiego:

- Zarówno na poziomie krajowym jak i wspólnotowym istnieje szereg środków przyczyniających się do ochrony środowiska morskiego, jednak większość z nich dotyczy poszczególnych sektorów a nie została ukierunkowana specjalnie na ten cel.
- Wiele spośród zamkniętych mórz Europy jest przedmiotem konwencji międzynarodowych, spośród których liczne mają znaczący wkład w ochronę środowiska morskiego. Często jednak nie dysponują one odpowiednimi

¹ COM(2002) 539.

² WWF, 2002.

³ UK Cabinet Office, 2004.

uprawnieniami wykonawczymi i to w dużej mierze zmniejsza ich skuteczność w realizacji przyjętych celów.

- Na poziomie światowym liczne obowiązujące strategie, konwencje i umowy nie są ze sobą dostatecznie powiązane. Wdrażanie i egzekwowanie wielu międzynarodowych umów dotyczących środowiska morskiego przysparza znacznych trudności, a to z kolei może być przyczyną poważnych zakłóceń, ze względu na globalny charakter niektórych dziedzin gospodarki morskiej, np. transportu.

Rozwój Strategii już w sposób istotny przyczynił się do zacieśnienia współpracy w dziedzinie ochrony środowiska morskiego, zwłaszcza poprzez konwencje morskie dotyczące zamkniętych akwenów. Zobowiązania włączenia się w opracowanie Strategii zostały złożone zarówno przez Komisję Ochrony Środowiska Morskiego Morza Bałtyckiego (Komisję Helsińską), jak i Konwencję OSPAR w sprawie ochrony środowiska morskiego północno-wschodniego Atlantyku na wspólnym posiedzeniu ministerialnym w Bremie w czerwcu 2003 r oraz przez Konwencję Barcelońską w sprawie ochrony Morza Śródziemnego w trakcie posiedzenia ministerialnego, które odbyło się w Katanii w listopadzie 2003 r.

Aby już istniejące instytucje, obowiązujące polityki i konwencje mogły przyczynić się do realizacji dalszych postępów konieczne jest sformułowanie dalekosiężnej, przejrzystej wizji i wynikających z niej polityk w zakresie ochrony środowiska morskiego. Jasna, wspólnotowa polityka dotycząca ochrony środowiska morskiego uzupełni luki i wzmocni obecnie istniejącą sieć międzynarodowych porozumień zapewniając wiążące ramy prawne, w obrębie których Państwa Członkowskie będą mogły działać przy wsparciu instytucji UE. Dotyczy to zwłaszcza konwencji o zasięgu regionalnym: ich wieloletnie naukowe i techniczne doświadczenie oraz umiejętność odgrywania roli pomostu we współpracy z państwami spoza UE sprawi, że staną się one nieocenionym partnerem w realizacji niniejszej Strategii. W odniesieniu zaś do już istniejących instytucjonalnych i prawnych rozwiązań na poziomie międzynarodowym i globalnym (np. IMO, UNCLOS) polityka UE będzie rozwijana w oparciu o ustalenia zawarte w Zielonej Księdze w sprawie polityki morskiej UE.

4. NIEDOSTATECZNE PODSTAWY NAUKOWE

Dobra polityka zależy od jakości informacji. Istniejące programy monitorowania i oceny nie są ani zintegrowane, ani kompletne. Wynikająca z nich wiedza o europejskim środowisku morskim, o skuteczności podjętych środków, a także o zagrożeniach i naciskach wywieranych na to środowisko przez działania człowieka ujawnia wiele luk.

Na różnych szczeblach władzy wykonawczej konieczne jest takie nowe podejście do monitorowania i oceny stanu środowiska morskiego oraz do wykorzystania danych naukowych, które zidentyfikuje i zlikwiduje istniejące luki, ograniczy powielanie programów gromadzenia danych i badań naukowych, a będzie promować harmonizację oraz rozpowszechnianie i wykorzystywanie danych i wiedzy o morzu. Powinno to zaowocować znaczną poprawą skuteczności w działaniu wszystkich sektorów i instytucji.

Nowe podejście do monitorowania i oceny stanu środowiska morskiego powstanie w oparciu o istniejące programy, łącznie z rozporządzeniem ustanawiającym ramy wspólnotowe w zakresie zbierania i zarządzania danymi niezbędnymi do prowadzenia wspólnej polityki rybołówstwa i zostanie w pełni dostosowane do nowych inicjatyw Komisji takich jak programy INSPIRE oraz GMES w celu zapewnienia pełnej spójności.

5. SPROSTANIE WYZWANIAM

Obecnie istniejące środki i inicjatywy mające na celu ochronę środowiska morskiego okazują się niewystarczające dla osiągnięcia pożądanego poziomu jego ochrony i zachowania.

Aby zapobiec pogorszeniu stanu środowiska morskiego i dalszej utracie bioróżnorodności, aby wzmocnić starania na rzecz ich odbudowy konieczne jest stworzenie zintegrowanej polityki w sprawie ochrony i zachowania, która weźmie pod uwagę wszystkie czynniki wywierające na nie wpływ i ustali jasne, operacyjne cele i działania.

5.1. Ogólny cel Strategii

Celem Strategii jest ochrona i odnowa europejskich mórz i oceanów oraz zapewnienie, że działalność człowieka będzie prowadzona na nich w sposób zrównoważony, tak, aby obecne i przyszłe pokolenia mogły cieszyć się i korzystać z bogactwa biologicznie zróżnicowanych, dynamicznych mórz i oceanów, które będą czyste, zdrowe i wydajne.

5.2. Główne elementy Strategii

Dla realizacji tak ambitnego celu UE będzie musiała zastosować nowe podejście i zasady przy opracowywaniu i wdrażaniu swej przyszłej strategii, obejmujące między innymi:

- **Dwojakie: wspólnotowe i regionalne podejście**, które w gestii UE pozostawi sprawy związane ze współpracą i zbliżeniem stanowisk Państw Członkowskich i państw trzecich graniczących z europejskimi morzami i oceanami, zaś na poziom regionalny przekaże wszystkie sprawy związane z planowaniem i wykonaniem środków koniecznych dla znalezienia stosownych rozwiązań z uwzględnieniem specyfiki warunków, problemów i potrzeb regionów morskich.
- **Podejście oparte na wiedzy**, konieczne dla świadomego kształtowania polityki.
- **Podejście ekosystemowe**, zgodnie z którym działania człowieka wywierające wpływ na środowisko morskie będą zarządzane w sposób całościowy, umożliwiając osiągnięcie lepszej równowagi pomiędzy zachowaniem środowiska a zrównoważonym wykorzystywaniem zasobów mórz i oceanów.
- **Podejście oparte na współdziałaniu**, zapewniające szeroki udział wszystkich zainteresowanych stron i wzmacniające współpracę z już istniejącymi w regionach konwencjami morskimi.

5.3. Potrzeba nowego instrumentu politycznego

Zachodzi konieczność podjęcia działań zakrojonych na szerszą skalę a UE musi wyposażyć się w odpowiednie środki, jeśli ma zrealizować wytyczone cele ochrony i zachowania stanu środowiska morskiego. Ramy umożliwiające ściślejszą współpracę powinny zapewnić:

- wysoki poziom ochrony europejskich mórz i oceanów,
- ulepszone podstawy wiedzy dla świadomego kształtowania polityki,
- zintegrowane i opłacalne działania w celu ograniczenia szkodliwego wpływu na środowisko,

- sprawny system kontroli i oceny podjętych działań pod względem ich skuteczności w realizacji wyznaczonych celów.

Rozważono kilka wariantów (szczegóły dostępne w dołączonej ocenie wpływu). Pierwszy przewidywał ograniczenie działań do surowszego stosowania obowiązującego prawodawstwa i polityk dotyczących środowiska morskiego. Po dokładnym rozpatrzeniu wariant ten został odrzucony z uwagi na to, że nie zapewnia on dostatecznie wysokiego, zgodnego z Traktatem, poziomu ochrony środowiska morskiego: polityki sektorowe dotyczą pojedynczych elementów ekosystemów morskich, zaś cele ich często się różnią, a czasem są wręcz sprzeczne.

Drugi wariant opierałby się na wzmocnionej współpracy na dobrowolnie podejmowanych przez Państwa Członkowskie zobowiązaniach w ramach regionalnych konwencji morskich. Jednak w kontekście elastycznych dobrowolnych umów, w sytuacji, w której Państwa Członkowskie mogłyby dowolnie jednostronnie obniżać poziom ochrony i nie uczestniczyć w rozwoju ulepszonych baz danych lub odmówić podjęcia koniecznych, opłacalnych działań, obciążając w ten sposób pozostałe państwa, stworzenie wzmocnionych ram dla zacieśnienia współpracy byłoby niemożliwe. Z tego względu odrzucono także i ten wariant.

Na podstawie powyższych rozważań Komisja zdecydowała, że dla realizacji celów Strategii konieczne jest podjęcie wiążącego zobowiązania prawnego. W odniesieniu do wyboru instrumentu prawnego zdecydowano się na podejście elastyczne, zgodne z zasadą pomocniczości. Komisja proponuje przyjęcie dyrektywy w sprawie Strategii Morskiej, ambitnej w swych celach, lecz nie nazbyt szczegółowo narzucającej wybór instrumentów. Szczegółowe przepisy nie byłyby w tym wypadku dobrym rozwiązaniem, gdyż nie brałyby pod uwagę wymiaru regionalnego.

5.4. Cechy dyrektywy Startegii Morskiej

Celem jest osiągnięcie dobrego stanu europejskiego środowiska morskiego do 2021 r. Data ta zbiegnie się z datą pierwszego przeglądu planów gospodarowania wodami w dorzeczu na mocy Ramowej Dyrektywy Wodnej UE, umożliwiając synergię w trakcie dalszego wdrażania obydwu dyrektyw.

Dyrektywa określi wspólne cele i zasady tylko na poziomie Wspólnoty. Dla celów wdrożenia dyrektywa utworzy europejskie regiony morskie oraz, na podstawie kryteriów hydrologicznych, oceanograficznych i biogeograficznych, określi ewentualne podregiony jako jednostki zarządzania. Na poziomie UE nie zostaną określone żadne specjalne środki zarządzania.

Dla obszarów morskich będących pod ich władzą lub jurysdykcją w obrębie każdego z regionów lub podregionów morskich, Państwa Członkowskie będą musiały wspólnie opracować strategie morskie uwzględniające ocenę wpływów i zagrożeń jakim podlega środowisko morskie, regionalne cele z zakresu ochrony środowiska oraz wskaźniki i sposoby kontroli pozwalające ocenić postępy w realizacji tych celów. Na tej podstawie Państwa Członkowskie zostaną poproszone o opracowanie i wdrożenie programów działań zmierzających do osiągnięcia dobrego stanu ochrony środowiska, w ścisłej współpracy z innymi Państwami Członkowskimi i innymi zainteresowanymi państwami trzecimi. Dla realizacji tych celów zachęca się Państwa Członkowskie do pracy w ramach regionalnych konwencji morskich.

Jeśli przewidywane działania będą wchodziły w zakres kompetencji Wspólnoty, Państwa Członkowskie będą proszone o powiadomienie o tym Komisji. W swoich odpowiedziach Komisja wskaże, w jaki sposób dany problem jest rozwiązywany przez polityki UE lub w stosownych przypadkach odeśle do zmian lub działań planowanych w ramach procesów zarządzania i kształtowania tych polityk, np. WPRyb lub Wspólnej Polityki Rolnej (WPR). Tam zaś, gdzie przewidywane środki będą się odnosiły do działań podejmowanych w ramach międzynarodowych umów i konwencji, takich jak UNCLOS lub IMO, możliwe będzie zajęcie wspólnego stanowiska przez UE na forum tych organizacji.

Dyrektywa, w celu uwzględnienia specyficznych warunków w obrębie niektórych regionów morskich, przewiduje zaistnienie szczególnych sytuacji lub obszarów, w których może okazać się niemożliwe osiągnięcie przez Państwo Członkowskie ambitnego poziomu wyznaczonych celów środowiskowych.

Proces wdrażania będzie odbywał się etapami a proces zarządzania będzie podlegał zmianom w trakcie regularnych przeglądów uwzględniających dane zebrane w wyniku programów monitorowania, nowe osiągnięcia i wpływ wprowadzonych środków.

6. SYNERGIA Z INNYMI POLITYKAMI

6.1. Przyszłość europejskiej polityki morskiej

Komunikat z marca 2005 r. dotyczący przyszłości europejskiej polityki morskiej podkreśla wzrastające na arenie międzynarodowej zrozumienie faktu, że rozmaite aspekty działalności na morzach i oceanach są ze sobą powiązane i wymagają spójnego podejścia w celu skutecznego zarządzania, często konkurującymi ze sobą, sposobami wykorzystania mórz dla pełnej realizacji potencjału zasobów morskich i bez szkody dla ekosystemów morskich.

Poprzez rozwój i polepszenie współpracy w zakresie ochrony środowiska niniejsza Strategia legnie u podstaw przyszłej polityki morskiej. Wytyczy ona kierunki działań koniecznych dla ochrony ekosystemów morskich, od których zależeć będą, powstałe dzięki działalności na morzach i oceanach, trwały dobrobyt, produktywność a także możliwości zatrudnienia, a w szerszym rozumieniu jakość życia człowieka.

Jednym z podstawowych problemów, które przyszła polityka morska będzie musiała rozwiązać jest stworzenie ogólnych ramowych struktur zarządzania regulujących sposoby wykorzystania mórz i oceanów oraz działalność zainteresowanych podmiotów. Zostanie to rozpatrzone w Zielonej Księdze w sprawie polityki morskiej. Sposoby zarządzania przewidziane w Strategii morskiej stanowią pierwszy etap. Możliwości dalszego rozwoju ramowych struktur zarządzania stanowiące część polityki morskiej powinny brać pod uwagę różnorodność prawnych i politycznych rozwiązań specyficznych dla każdego z europejskich akwenów zamkniętych poczynając od Morza Bałtyckiego otoczonego przez siedem Państw Członkowskich UE i Federację Rosyjską, a skończywszy na Morzu Śródziemnym, na którym nie zostały jeszcze wytyczone wyłączne strefy ekonomiczne a UE współpracuje z wieloma państwami trzecimi.

6.2. Inne polityki UE

6.2.1. Synergia z innymi środkami i działaniami podjętymi w zakresie ochrony środowiska

Pomimo że na poziomie UE podjęto szereg działań i środków, które do pewnego stopnia przyczyniają się do ochrony środowiska morskiego, to jednak środki te nie zostały opracowane specjalnie w tym celu:

- W procesie wzmocnienia ochrony śródlądowych obszarów połowu dzięki poprawie jakości wód słodkich dużą rolę odegra wdrożenie ramowej Dyrektywy Wodnej (WFD). Kwestia wzajemnego oddziaływania niniejszej Strategii i WFD oraz poprawa synergii na podstawie zdobytych doświadczeń będzie tematem odbywających się w dalszym ciągu konsultacji pomiędzy Komisją a właściwymi władzami odpowiedzialnymi za gospodarkę wodną w Państwach Członkowskich, które sprawują kontrolę nad procesem wdrażania WFD za pomocą wspólnej strategii wdrażania.
- Sprawą o priorytetowym znaczeniu jest w dalszym ciągu wdrożenie innych aktów prawnych UE z dziedziny ochrony wód, takich jak dyrektywa dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych i dyrektywa dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego, ponieważ umożliwi to ograniczenie zjawiska eutrofizacji w środowisku morskim.
- Dalsze wysiłki zmierzające do zwalczania skutków zmian klimatycznych przyczyniają się do realizacji celów Strategii. W tym kontekście, a także biorąc pod uwagę aspekty środowiskowe i problem konkurencyjności, należy w sposób zrównoważony ocenić udział przybrzeżnych źródeł energii wykorzystujących siłę wiatru w ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych.
- Niniejsza Strategia nie uchyla ani nie eliminuje wymogów w kwestii ochrony środowiska morskiego nałożonych mocą dyrektyw siedliskowej i ptasiej. Strategia zapewni jednak długofalowe wsparcie działaniom na rzecz ochrony i zachowania tych siedlisk i gatunków, zwłaszcza poprzez poprawę ogólnych warunków ochrony środowiska morskiego.
- Z uwagi na skomplikowane powiązania pomiędzy strefą przybrzeżną a środowiskiem morskim, wdrożenie Strategii zapewni dodatkowe ramy dla strategii krajowych, przewidzianych w zaleceniu dotyczącym zintegrowanego zarządzania obszarami przybrzeżnymi oraz dla programów planowania przestrzennego.
- Przewidywane jest osiągnięcie znacznej synergii w procesach wdrażania niniejszej Strategii i innych strategii tematycznych opracowanych w ramach 6-tego programu EAP a dotyczących zanieczyszczenia powietrza, ochrony gleby, zrównoważonego stosowania pestycydów, recyklingu odpadów, zasobów i środowiska miejskiego. W szczególności kluczowy problem emisji pochodzących ze statków omówiony został w strategii dotyczącej zanieczyszczenia powietrza i niedawno przyjętej dyrektywie w sprawie poziomu siarki w paliwie okrętowym.
- Ustalenie miejsc pochodzenia skażenia morskiej fauny i flory możliwe dzięki strategii dotyczącej ochrony zdrowia i środowiska także przyczyni się do realizacji celów niniejszej Strategii.

6.2.2. *Dalsze działania na rzecz integracji*

- Rybołówstwo przyczyni się do poprawy bioróżnorodności morskich ekosystemów i gatunków zarówno łowionych, jak i tych niebędących przedmiotem połowów dzięki zreformowanej WPRyb i przewidzianym przez nią działaniom na rzecz ochrony środowiska. Nastąpi rozwój współpracy z nowo powstałymi regionalnymi komitetami doradczymi. W konsekwencji działań podjętych w ramach wdrażania niniejszej Strategii na poziomie regionalnym, może pojawić się potrzeba stworzenia nowych środków w zakresie zarządzania rybołówstwem, które musiałyby zostać objęte WPRyb.
- Ważną rolę odegrają pakiety legislacyjne dotyczące szeroko pojętego bezpieczeństwa morskiego opracowane na przestrzeni ostatnich kilku lat. Ocena przeprowadzana na poziomie regionalnym w ramach Strategii może wykazać potrzebę podjęcia dodatkowych działań i inicjatyw w celu dalszego ograniczenia szkodliwego wpływu transportu morskiego na środowisko, jak na przykład rozwój alternatywnych środków transportu ropy naftowej i produktów naftowych (przez rurociągi, kolej).
- Naziemna działalność człowieka wywiera znaczny wpływ na jakość środowiska morskiego i sprawia, że wzrasta potrzeba zintegrowania zagadnień z zakresu ochrony środowiska morskiego z kluczowymi obszarami polityki takimi jak rolnictwo, przemysł energetyczny, inne gałęzi przemysłu, turystyka a także rozwój regionów i obszarów przybrzeżnych. Szczególnej uwagi będzie wymagał związek strategii morskiej z peryferyjnymi obszarami przybrzeżnymi UE.
- 7-my Ramowy program w dziedzinie badań UE przyczyni się do wzmożenia badań stosowanych w dziedzinie ekosystemów i ich dynamiki, jak również badań nad zrównoważonym wykorzystywaniem zasobów morskich.
- Należy aktywnie dążyć do zapewnienia, że zarządzanie odpadami z gospodarstw domowych i przemysłowymi przebiega prawidłowo i zgodnie z zasadami Wspólnoty. W odniesieniu do skutecznego zarządzania odpadami jądrowymi Komisja podkreśla wagę przyjęcia jej wniosku w tej sprawie ostatnio.

6.2.3. *Wymiar międzynarodowy*

Wdrożenie Strategii pozwoli UE wywiązać się z zobowiązań przyjętych w ramach umów międzynarodowych i zwiększy jej udział w realizacji celów ustalonych na poziomie światowym. Wskazane jest również, aby Państwa Członkowskie ratyfikowały i wdrożyły międzynarodowe konwencje mające na celu ochronę środowiska morskiego (np. Międzynarodową konwencję o kontroli i zarządzania wodami balastowymi oraz osadami ze statków oraz Międzynarodową konwencję o kontroli szkodliwych systemów przeciwporostowych stosowanych na statkach). Środowisko morskie jest z definicji transgraniczne i dalsze starania UE zmierzające do poprawy ochrony środowiska morskiego na poziomie międzynarodowym pozostają zagadnieniem o pierwszorzędym znaczeniu, łącznie z problematycznymi kwestiami ochrony i użytkowania i zasobów głębokomorskich.

UE w dalszym ciągu będzie przewodniczyć pracom w ramach Konwencji o różnorodności biologicznej ONZ (CBD) w celu wdrożenia stosownych decyzji mogących powstrzymać dalszą utratę bioróżnorodności na naszej planecie. Strategia przyczyni się do wzmożenia

wysiłków UE na rzecz realizacji celów CBD w odniesieniu do środowiska morskiego. Komisja zintensyfikuje działania zmierzające do zwiększenia trwałości umów w dziedzinie rybołówstwa zawartych z państwami rozwijającymi się w ramach WPRyb.

Polityka rozwoju współpracy UE nadal stanowi istotny element wspierania wysiłków państw rozwijających się na rzecz ochrony, zachowania i zrównoważonego wykorzystywania ich zasobów morskich, także w kwestiach związanych z demontażem statków.

6.3. Współpraca z podmiotami spoza UE

6.3.1. Współpraca w ramach konwencji dotyczących akwenów zamkniętych

Konwencje morskie dotyczące zamkniętych akwenów, stanowiące forum, na którym wspólnie pracują Wspólnota, Państwa Członkowskie oraz państwa trzecie i które stanowią wynik rozległych doświadczeń w dziedzinie ochrony środowiska morskiego, powinny być wykorzystane do dalszego rozwoju współpracy. Strategia ułatwi podejmowanie działań w celu zacieśnienia współpracy z tymi konwencjami i zwiększenia owocnej wymiany między nimi. To pozwoli stworzyć optymalne warunki dla współpracy i przyniesie znaczny wzrost wydajności, ponieważ żadne struktury *ad hoc* nie zostaną utworzone.

6.3.2. Współpraca z państwami trzecimi

Strategia stawia sobie za cel pogłębienie związków z państwami trzecimi, z którymi UE dzieli morza i oceany. Szczególnego znaczenia nabiorą dwustronne umowy dotyczące współpracy pomiędzy UE a państwami trzecimi, łącznie z Umowami o Partnerstwie i Współpracy zawartymi z większością sąsiadujących państw, a także planami działań opracowanymi w kontekście Europejskiej Polityki Sąsiedztwa. Dialog UE z Rosją w sprawie energii także przyczyni się do ochrony środowiska morskiego zwiększając naziemny transport ropy poprawiając bezpieczeństwo morskiego transportu ropy.

Odpowiednie wsparcie finansowe na rzecz współpracy z zainteresowanymi państwami trzecimi powinno zostać przekazane za pomocą istniejących i planowanych mechanizmów, szczególnie za pomocą instrumentu Europejskiej Polityki Sąsiedztwa i innych stosownych instrumentów finansowania.

7. WNIOSEK

Środowisko morskie znajduje się w stanie zagrożenia. Wymaga to ze strony UE podjęcia zdecydowanych działań, ponieważ ochrona podstawowych zasobów jest warunkiem wstępnym do osiągnięcia trwałego dobrobytu i tworzenia nowych miejsc pracy na europejskich morzach i oceanach, a także do osiągnięcia wyraźnej poprawy jakości życia. W momencie, gdy UE podejmuje starania zmierzające do ożywienia swojej gospodarki, skuteczna ochrona środowiska morskiego może mieć ogromne znaczenie.

Niniejsza Strategia zostanie poddana przeglądowi w 2010 r., a jej wyniki będą uwzględnione w ostatecznej ocenie 6-tego EAP.